

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 ได้เปลี่ยนจากชื่อเดิมคือศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 4 มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 มีสถาบันให้บริการด้านสุขภาพอนามัยคือโรงพยาบาลแม่และเด็ก ซึ่งให้บริการการพยาบาลเฉพาะสาขาการอนามัยแม่และเด็ก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 อดี เป็นโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัยขอนแก่น และถูกปรับปรุงเป็นศูนย์อนามัยแม่และเด็กขอนแก่นเมื่อ ปี พ.ศ. 2510 ด้วยคำแนะนำของที่ปรึกษาองค์การอนามัยโลกขณะนั้น (Dr. E. Budianoky) ทั้งนี้เนื่องจากได้เห็นความสำคัญของสุขภาพเด็กที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับสุขภาพของแม่ เด็กที่ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงต้องเกิดจากแม่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และปราศจากโรค เด็กที่เติบโตดี อารมณ์แจ่มใส มีความสุขย่อมต้องมีแม่ที่เป็นสุข อารมณ์แจ่มใส ฉะนั้นสุขภาพของแม่ จึงเป็นเรื่องสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสุขภาพของเด็ก (เพ็ญศรี พิชัยสินธิ, 2528) ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 ให้การดูแลสุขภาพมารดาครอบคลุมถึงบริการการดูแลก่อนคลอด (Prenatal care) บริการการดูแลระหว่างคลอด (Natal care) และบริการการดูแลหลังคลอด (Post-partum care) มีผู้นิยมมารับบริการทั้งในจังหวัดขอนแก่นเองและจากจังหวัดใกล้เคียงหลาย จังหวัด ในการศึกษาวิจัยนาร่องของผู้วิจัยพบว่า ที่แผนกฝากครรภ์มีผู้มารับบริการประมาณวันละ 120 คน ที่แผนกคลอดมีผู้มาคลอดประมาณวันละ 10-20 คน และที่แผนกหลังคลอดให้บริการแก่มารดาที่คลอดแล้วประมาณวันละ 30-40 คน และยังพบว่าผู้มารับบริการทั้ง 3 แผนก มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติพยาบาลตามแนวคิดการดูแลเกี่ยวกับ การให้ความรู้ การสอนและสาธิต เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติ การแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากต่อมารดา โดยเฉพาะเวลาเจ็บครรภ์ ร่วมรู้สึกดีใจหรือเสียใจกับมารดาตามสภาพการณ์ การสัมผัสโดยการบีบนิ้ว คลึง เพื่อบรรเทาความเจ็บปวด และการให้ความสนใจต่อมารดาของผู้ให้การพยาบาล แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงความคิดเห็นของพยาบาล และมารดาเกี่ยวกับการมารับบริการการคลอด พบว่ามารดา ยังมีความกลัวเมื่อมาฝากครรภ์ ซึ่งได้แก่ การกลัวแพทย์และพยาบาล กลัวการตรวจร่างกาย

กลัวการเจาะเลือด บางรายเข้าใจว่าต้องเจาะเลือดทุกครั้งที่มาตรวจ และยังมีความเข้าใจว่าการมาฝากครรภ์ เพื่อที่จะแสดงความประสงค์ว่าต้องการมาคลอดที่นั่น สำหรับปัญหาของมารดาขณะคลอด คือต้องการอยู่กับญาติหรือสามี ไม่พอใจต่อเหตุผล และภาวะเจ็บของโรงพยาบาล ส่วนที่แผนกหลังคลอดพบว่า มีการขอลูกกลับบ้านก่อนกำหนด และไม่สมัครอยู่รักษาอยู่บ่อย ๆ เนื่องจากต้องการกลับไปอยู่ไ้ตามความเชื่อประเพณีและต้องการกลับไปอยู่กับญาติพี่น้อง

ปัจจุบัน การบริการด้านสุขภาพอนามัยเกี่ยวกับความต้องการด้านคุณภาพของบริการการพยาบาลเป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจมากขึ้น ผู้ป่วยส่วนมากไม่ได้รับความพึงพอใจในบริการเท่าที่ควร นอกจากนี้การรักษาพยาบาลที่ได้รับในปัจจุบันนี้จะต้องสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย พยาบาลสนใจในเรื่องความรู้ในการวินิจฉัยโรค และเทคนิคการรักษาพยาบาลมากกว่าเรื่องความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วย (Leininger, 1978) ทำให้ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลเร็วขึ้น แต่ถึงกระนั้นก็ตาม คุณภาพการพยาบาลก็ยังไม่สามารถก้าวเคียงคู่ไปกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ การที่พยาบาลจะปฏิบัติกรพยาบาลให้มีประสิทธิภาพเพื่อผู้ป่วยได้รับการพยาบาลที่มีคุณภาพนั้น ย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างคือ พยาบาล ระบบการปฏิบัติการพยาบาล แหล่งประโยชน์ทั้งตัวบุคคล กำลังทรัพย์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการบริหารงานพยาบาลที่จะช่วยให้พยาบาลทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งพยาบาลจะต้องเรียนรู้และเข้าใจในจิตใจและพฤติกรรมของผู้ป่วย (สมจิต หนูเจริญกุล, 2524) วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงปฏิบัติ การปฏิบัติต้องมีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน เมื่อต้องการให้การปฏิบัติมีคุณค่า เชื่อถือก็必须有ทฤษฎีมาอธิบายได้ และช่วยให้ทฤษฎีมีความแข็งแกร่งขึ้น การดูแลเป็นสิ่งสำคัญของการพยาบาล จะทราบได้ในขอบข่ายของวิชาชีพการพยาบาล และแสดงถึงการปฏิบัติต่อคนทั้งคน เพื่อความมีสุขภาพความเป็นอยู่อันดี (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2531)

เป้าหมายประการหนึ่งของการพัฒนาด้านสาธารณสุขในช่วงแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้เน้นความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ ให้มีเป้าหมายหลักในช่วง 20 ปี (2525 - 2544) คือ สตรีได้

ได้รับความรู้และบริการสาธารณสุขมูลฐาน โดยเฉพาะด้านอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัวอย่างครบขั้นตอน (อัจฉรา พุ่มดวง, 2535) สตรีเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้จากการส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทมากขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน เช่น การมีผู้นำสตรีในชนบท การคัดเลือกแม่ตัวอย่าง การประกวดแม่ดีเด่น เป็นต้น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าสตรีมีบทบาทสำคัญมากในครอบครัว คือ เป็นภรรยา เป็นมารดา เป็นผู้จัดการ จัดเตรียม เป็นผู้ดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว จนอาจกล่าวได้ว่าทุกคนจะมีคุณภาพชีวิตอย่างไรขึ้นอยู่กับสตรี ปัจจัยหนึ่งในสิบปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาสุขภาพสตรีข้อหนึ่งคือ เรื่องของการเป็นมารดา (พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ, 2532) พยาบาลเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การดูแลสุขภาพสตรีตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา ซึ่งการดูแลของพยาบาลนั้นเป็นไปได้หลายรูปแบบทั้งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้การพยาบาลแม่และเด็กโดยตรง หรือพยาบาลสูติศาสตร์ที่ทำให้การดูแลอย่างใกล้ชิดในการช่วยก่อนคลอด ระหว่างคลอด และหลังคลอด (รุจา ภูไพบูลย์, 2535) การตั้งครรภ์เป็นพัฒนาการที่ลึกซึ้งและมีลักษณะที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของบุคคล ถ้าบุคคลบรรลุเป้าหมายของพัฒนาการนั้นก็จะทำให้เกิดความสุขและมีวิถีภาวะอันดีต่อไป แต่ถ้าเกิดความล้มเหลว บุคคลนั้นไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้ไม่มีความสุข ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ก่อให้เกิดความล้มเหลวในพัฒนาการอันต่อไป การตั้งครรภ์เป็นภาวะวิกฤตเช่นเดียวกับภาวะวิกฤตอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์ เช่น การสมรส การเกษียณอายุ การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น การไปโรงเรียนครั้งแรกของเด็กเป็นภาวะวิกฤตตามพัฒนาการ (Developmental crisis) หรือภาวะวิกฤตตามวุฒิภาวะ (Maturational crisis) พัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์เริ่มตั้งแต่ระยะที่หญิงตั้งครรภ์รู้ว่าตนได้ตั้งครรภ์ จนกระทั่งเข้าสู่ระยะคลอดและหลังคลอด จากการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้มารดาตั้งครรภ์นอกจากจะมีความต้องการการดูแลด้านร่างกายแล้วยังต้องการการสนับสนุนด้านอารมณ์และสังคมอีกด้วย (พัชราพร เกิดมงคล, 2531) แต่ถ้าพยาบาลปฏิบัติพยาบาลโดยอาศัยแต่เพียงหลักวิชาการและทักษะเพียงอย่างเดียว กิจกรรมการพยาบาลที่จัดทำแก่ผู้ป่วยอาจสนองความต้องการของพยาบาลในฐานะผู้ให้ แต่อาจไม่สนองความต้องการของผู้ป่วยแต่ละบุคคล จึงต้องเป็นแผนที่สอดคล้องระหว่างความต้องการของพยาบาลในฐานะผู้ให้บริการและความต้องการของผู้ป่วยในฐานะผู้รับบริการ ซึ่งตรงกับแนวคิดการดูแลที่ว่าผู้ปฏิบัติการพยาบาลต้องตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์และสังคม เพื่อการมีสุขภาพดีและความเป็นอยู่ที่ดี ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติกรพยาบาลที่ได้รับ จัดได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการพยาบาลของบริการซึ่งมี 3 ลักษณะคือ (Donabedian, 1966 : 166-206)

1. การประเมินเชิงโครงสร้าง เน้นเรื่องการจัดหน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่ให้การดูแลและปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ภายในระบบการทำงานของหน่วยงาน
2. การประเมินเชิงกระบวนการ เป็นส่วนของขั้นตอนและพฤติกรรมของผู้ให้การดูแล ซึ่งมีทั้งมองเห็นและมองไม่เห็น การพิจารณาการใช้กระบวนการประกอบด้วย การประเมินสภาพ การวางแผน การปฏิบัติกรพยาบาล และมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
3. การประเมินเชิงผลลัพธ์ หมายถึง ผลของการดูแลที่วัดได้ โดยตรวจสอบและตัดสินว่ามีการบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องของการมีผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังประเมินได้จากสภาพและพฤติกรรมของผู้ป่วยอีกหลาย ๆ อย่าง ได้แก่ ความพึงพอใจ ความรู้เรื่องการรักษาพยาบาล ความสามารถในการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติ

จะเห็นว่า ในเชิงกระบวนการเป็นจุดสำคัญในการช่วยตัดสินกิจกรรมการดูแลในการปฏิบัติกรพยาบาลของพยาบาลได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งจะสะท้อนจากความพึงพอใจของผู้รับบริการ การศึกษาความพึงพอใจเพียงหนึ่งด้านคือ คุณภาพการดูแลดูเหมือนจะมีความสำคัญต่อโรงพยาบาล และวิชาชีพในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริการการพยาบาล (Ware, 1978 อ้างใน อินทิมา สุภสินธุ์, 2533) และสุวดี ศรีเลมวดี และคณะ (2524) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการของโรงพยาบาลรามาริบัติแยกเป็นแผนก พบว่าผู้ป่วยพึงพอใจบริการของทุกแผนกยกเว้นแผนกคลอด ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้คลอดมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจากพยาบาลสูงกว่าที่เป็นจริง (เต็มดวง เจริญสุข, 2532) แต่มีปัจจัยบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล คือจำนวนบุคลากรไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้คลอด และผู้คลอดถือเป็นผู้ป่วยประเภทเดียวกับผู้ป่วยหนัก (ปราณีต สวัสดิ์รักษ์และอุดมรัตน์ สงวนศรีธรรม, 2529 อ้างใน เต็มดวง เจริญสุข, 2532) สอดคล้องกับโครงการศึกษานำร่องของผู้วิจัยที่ พบว่าพยาบาลห้องคลอด และผู้มาคลอดมีความต้องการการพยาบาลที่ช่วยประคับประคองด้านจิตใจ เช่น การอยู่เป็นเพื่อนในระยะคลอด แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะความจำกัดของบุคลากร และกระบวนการคลอดต้องมีการดูแลหลายระยะแต่มีบุคลากรชุดเดียวกัน และบางครั้งมีกรณี

ฉุกเฉิน เร่งด่วน เช่น เด็กหายใจขัดข้องและมารดาตกเลือด ที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษทันที ทำให้ผู้คลอดคนอื่น ๆ ไม่ได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมเท่าที่ควร

จากแนวความคิดทั้งหมดนี้ทำให้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติการพยาบาลในกิจกรรมที่ทำให้มารดามีความพึงพอใจมากที่สุด โดยใช้นวัตกรรมของการดูแลด้วยเรื่องการทำข้อมูลการร่วมรู้สึก การสัมผัส และความสนใจ ศึกษาจากการปฏิบัติการพยาบาลของผู้ปฏิบัติการพยาบาลในแผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด ศึกษาความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติการพยาบาลในทั้ง 3 แผนก และหาความสัมพันธ์ซึ่งจะเป็นข้อบ่งชี้ถึงความเด่นและความดีของการปฏิบัติการพยาบาล

ปัญหาในการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาล ตามการรับรู้ของมารดาในแผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด ของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 เป็นอย่างไร
2. ระดับความพึงพอใจของมารดา ต่อการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลในแผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด ของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 เป็นอย่างไร
3. การปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาล ตามการรับรู้ของมารดามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติการพยาบาลอย่างไร
4. การปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลเรื่องใดบ้างที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของมารดา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาระดับการปฏิบัติการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาล ตามการรับรู้ของมารดาของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 จำแนกตามแผนกที่บริการ

2. ศึกษาความพึงพอใจของมารดา ต่อการปฏิบัติพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 จำนวนตามแผนกที่บริการ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลตามการรับรู้ของมารดากับความพึงพอใจของมารดา ต่อการปฏิบัติพยาบาลของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6
4. ศึกษาตัวแปรการปฏิบัติพยาบาล ตามการรับรู้ของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของมารดา

แนวเหตุผลและสมมติฐาน

การดูแลเป็นศาสตร์ที่มีความเฉพาะของวิชาชีพการพยาบาล เป็นกิจกรรมที่สนองตอบความต้องการของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องการมีสุขภาพดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความเป็นอยู่อันดี มุ่งเน้นในเรื่องของความพึงพอใจของบุคคลเป็นสำคัญ พฤติกรรมการดูแลจะปรากฏอยู่ในกิจกรรมทุกอย่าง ทั้งนี้สามารถแยกแยะได้ว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรม การดูแลที่แท้จริงหรือไม่ จากการสังเกตโดยตรงและตรวจสอบความรู้สึกของผู้ให้และผู้รับการดูแล ถึงแม้ว่าการให้การดูแลมารดาทั้ง 3 ระยะ กล่าวคือระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดจะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่การปฏิบัติพยาบาลตามทฤษฎีการดูแลย่อมปรากฏอยู่ในกิจกรรมการพยาบาล (Leininger, 1984) ผู้วิจัยต้องการวัดความพึงพอใจของมารดาทั้ง 3 ระยะ เนื่องจากว่าการที่มารดามีประสบการณ์การให้กำเนิดบุตรขึ้นมาครั้งหนึ่งน่าจะได้รับความประทับใจตั้งแต่การได้รับการดูแลตั้งแต่การฝากครรภ์ มาคลอด จนถึงหลังคลอด และจากงานวิจัยของอินทิมา สุภสินธุ์ (2533) ที่พบว่าปัจจัยเรื่องการรับรู้ของผู้ป่วย เรื่องการดูแลที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ป่วย จากแนวคิดทั้งหมดที่ทำให้นามตั้งเป็นสมมติฐานได้ดังนี้

การปฏิบัติพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลตามการรับรู้ของมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติพยาบาลในแต่ละแผนก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การปฏิบัติกรพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาล ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค เจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์ ตามการรับรู้ของมารดาที่มาฝากครรภ์ และคลอดปกติที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยแนวคิด 4 แนวคิดคือ การให้ข้อมูล การร่วมรู้สึก การสัมผัสและความสนใจที่มารดาได้รับในแผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด
2. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติกรพยาบาลในแผนกฝากครรภ์ ห้องคลอด และแผนกหลังคลอด

ข้อตกลงเบื้องต้น

การรับรู้ และความพึงพอใจของมารดาที่เกิดจากการปฏิบัติกรพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาล ไม่ว่าจะมารดาจะอยู่ในสภาวะใดนั้นคือความเป็นจริงของมารดา

คว่าจำกัดความในการวิจัย

1. การปฏิบัติกรพยาบาล หมายถึง กิจกรรมการพยาบาลตามแนวคิดการดูแลที่ปฏิบัติโดยบุคลากรทางการพยาบาล เป็นกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของมารดา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อการมีสุขภาพและความเป็นอยู่อันดี ครอบคลุมกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1 การให้ข้อมูล เป็นการให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมารดาขณะที่อยู่โรงพยาบาล และอยู่บ้าน เป็นทั้งข้อมูลที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการรักษาพยาบาล และข้อมูลที่ตอบสนองต่อความต้องการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมของมารดา เพื่อช่วยให้มารดาปรับตัวเข้ากับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

1.2 การร่วมรู้สึก เป็นความสามารถของบุคลากรทางการพยาบาลในการเข้าใจความรู้สึกดีใจหรือเสียใจของมารดา รวมถึงความเจ็บปวดและความไม่สุขสบายต่าง ๆ

ซึ่งแสดงออกด้วยคำพูดและการกระทำ

1.3 การสัมผัส เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติการพยาบาลกับมารดา
อย่างหนึ่ง โดยใช้ประสาทสัมผัสที่ร่างกาย ก่อให้เกิดความรู้สึกสุขสบายแก่มารดา

1.4 ความสนใจ เป็นการตั้งใจและเอาใจ หรือกายจดจ่อกับมารดาอย่าง
แท้จริง หรือการสังเกตการเปลี่ยนแปลงแผนการดูแลที่ได้รับของมารดา

2. บุคลากรทางการพยาบาล หมายถึง ผู้ให้การดูแลแก่มารดา คือพยาบาลวิชาชีพ
พยาบาลเทคนิค และเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์ ที่แผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด
ของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6

3. งานการพยาบาลมารดา หมายถึง การให้การดูแลมารดาในระยะตั้งครรภ์
ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

4. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะความรู้สึกยินดี สมใจ ชอบใจ ของมารดา ต่อ
การปฏิบัติการพยาบาลตามแนวคิดการดูแลตามการรับรู้ของตนเองในแต่ละแผนก วัตถุประสงค์ได้จาก
แบบสัมภาษณ์มารดา ที่สร้างจากแนวคิดของวาร์ (Ware, 1981) เรื่องการวัดความพึงพอใจ
ของผู้ป่วยและใช้คำตอบแบบมาตราอันดับ (Rating scale)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงการรับรู้ของมารดา ต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวคิดการดูแล
จากบุคลากรทางการพยาบาลในแผนกฝากครรภ์ แผนกห้องคลอด และแผนกหลังคลอด ของศูนย์
ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 เป็นอย่างไร และมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติการพยาบาลนั้นอย่างไร

2. การทราบความพึงพอใจของมารดาต่อการปฏิบัติการพยาบาล สามารถใช้เป็น
แนวทางปรับปรุงคุณภาพการบริการพยาบาลของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6

3. เป็นแนวทางในการวางแผนให้การพยาบาลแก่มารดาในระยะตั้งครรภ์ ระยะ
คลอด และระยะหลังคลอด เพื่อให้มารดาได้รับการดูแลที่ครอบคลุมทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ และสังคม